

УДК 021+004.428

ИСТОРИЯ БИБЛИОТЕК НА САЙТАХ ВУЗОВ УКРАИНЫ

Степанова М.С.

Научная библиотека Таврического национального университета им. В.И. Вернадского, Симферополь, Украина

В статье освещаются вопросы представления истории библиотек на сайтах вузов Украины, предлагается минимальная форма подачи информации и методика составления исторических очерков о развитии библиотечного дела.

Ключевые слова: библиотечное дело, высшие учебные заведения Украины, история библиотек.

The article deals with questions representing history of librarys college university of Ukraine, suggest a minimal plan to presenting information and metod composition historical essay about progress librarys.

Keywords: library, college university of Ukraine, history of librarys.

«Мы ленивы и не любопытны»

(А.С. Пушкин)

В эпоху информатизации принципиально изменился облик вузовской библиотеки и возникла объективная потребность обобщить весь пройденный библиотеками путь.* С историей создания библиотек сегодняшний читатель может познакомиться на сайтах университетов. Но как подана история святого храма науки? Что спрятано за лаконичной ссылкой «История библиотеки»? Чтобы ответить на эти вопросы, было проведено мини-исследование.

Для анализа были выбраны сайты, где представлены очерки истории Научной библиотеки Национального университета «Киево-Могилянская Академия» [1], Научно-технической библиотеки Национального технического университета «Харьковский политехнический университет» [2], Научной библиотеки Львовского национального университета имени Ивана Франко [3], Научно-технической библиотеки Тернопольского государственного технического университета им. И. Пулюя [4], Киевского национального университета имени Тараса Шевченко [5] и Научной библиотеки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского [6].** Изученный материал ограничен временем от начала представления информации на сайте до момента написания статьи.

Критерием для отбора послужил факт наличия истории библиотеки на сайте. Для примера, на сайте Харьковского национального университета им. В.Н. Каразина история Центральной научной библиотеки на начало 2004 года не представлена.

Что общего в представлении истории вузовских библиотек на сайтах?

* Володин Б.Ф. Всемирная история библиотек.– М.: Профессия, 2002.– 356 с. – (Серия: Библиотека)

** Тексты исторических очерков даны в «Приложении»

В первую очередь, исторические очерки анонимны. То есть нельзя в полной мере считать эту информацию научной, на нее нельзя сослаться. Во-вторых, отсутствуют, как правило, ссылки на источники дат и цифр. От этого страдает научность и достоверность фактов. На перечисленных выше сайтах только очерк о библиотеке Киево-Могилянской академии завершен небольшим списком литературы.

Составители в большинстве случаев представляют себе изложение истории вузовской библиотеки сочетанием следующих фактов: год основания, какая литература составила ядро библиотечного фонда, чьи коллекции хранятся в библиотеке, кто был первым директором библиотеки, как на судьбе книжных собраний отражались общественно-политические изменения в жизни города, страны, мира. Практически полностью отсутствуют полнотекстовые оцифрованные печатные документы по истории библиотеки, хранящиеся в фондах конкретной библиотеки.

В очерке, посвященном истории библиотеки Львовского национального университета имени Ивана Франко, акцент сделали на меценатах, жертвовавших деньги на содержание старейшего в Украине, по словам составителей, книжного собрания. Библиотека ТГТУ «выросла» на базе фондов библиотеки Львовского Политехнического института в 1961 году. Особенностью очерка об истории библиотеки Киево-Могилянской академии является перечисление книжных богатств, которыми владела библиотека до 1920 года. Необходимо отметить наличие списка источников, приведенного в конце статьи. Также составители сочли необходимым поделиться перспективами развития и тезисно изложить основные задачи библиотеки. Лаконичностью отличается очерк, посвященный Научно-технической библиотеке НТУ «ХПИ». Основа изложения – современное состояние библиотеки, фонды, планы, перспективы. В изложении истории библиотеки Киевского национального университета имени Тараса Шевченко перемешаны данные, относящиеся к истории библиотеки и реалиям информационной эпохи.

На официальном сайте Научной библиотеки ТНУ им. В.И. Вернадского в разделе «Библиотека» можно ознакомиться с историческим очерком «Библиотека вчера, сегодня, завтра». Соответственно названию очерк состоит из трех подразделов. В подразделе "Вчера" представлены самые значительные события в жизни библиотеки со дня ее основания: подаренные книжные собрания, составившие основу фонда, переезды в другие здания и т. д. Подраздел "Сегодня" представляет нынешние достижения в работе различных структурных подразделений библиотеки в цифрах и фактах. В подразделе "Завтра" сделана попытка заглянуть в будущее и спрогнозировать дальнейший путь развития библиотеки ТНУ как неотъемлемой части университета.

Создается общее впечатление, что историю библиотеки определяют только книжные собрания, в разные годы поступившие от разных людей. Это, безусловно, важно и низкий поклон тем людям, ученым, меценатам, чьи книги продолжают служить науке, и библиотекарям, что чтят память предшественников. Из очерков на сайтах можно узнать о личном вкладе в создание библиотек. Петр Могила завещал Академии

всю свою коллекцию книг на различных языках, которую собирал в течение жизни (2130 отечественных и зарубежных изданий). Личная библиотека академика Б.С. Якоби в количестве 2.211 томов стала первоначальным ядром НТБ НТУ «ХПИ». История библиотеки Львовского университета сохранила имена графа Иосифа Куропатницкого, подарившего 740 рукописей и старопечатных изданий, семьи Третеров (996 томов по истории Польши в 1824 году), Михаила Шумлянського (116 редких географических карт в 1832 году), ксендза Генриха Любомирского, графа Станислава Дунини-Борковского, ксендза Форманиоша, подаривших свои книжные коллекции библиотеке, и других. В создании библиотеки ТНУ принимали участие профессор Р. И. Гельвиг, передавший вузу свои книги (1500 томов), профессор Н. М. Крылов (1800 книг), профессор А. М. Тихомандрицкий (700 книг) и другие выдающиеся ученые, чьи судьбы были связаны с университетом.

Но без тех, кто эти книги хранит, обрабатывает и выдает читателям, любое книжное собрание представляет книжный склад, а не библиотеку. Если взглянуть на изложение истории библиотек вузов Украины, то можно узнать безликие (потому что составители не позаботились о портретах) имена основателей, меценатов, директоров. Из приведенных для примеров очерков только в посвященном библиотеке Таврического национального университета историк библиотечного дела может узнать не только имя первого директора библиотеки, но и последующих руководителей библиотеки, имена сотрудников, служивших «образцом высокого профессионализма и преданности делу».

Новейшая история библиотек на сайтах рождается в разделах, имеющих текущий информационный характер, например, в «Новостях». На основе этого раздела можно в дальнейшем написать не только историю библиотеки, но и описать ее развитие в различных направлениях с точной ссылкой на время и источник информации, например, в автоматизации библиотеки. Так, на официальном сайте Научной библиотеки ТНУ им. В.И. Вернадского «Новости» представляют важнейшие события в жизни библиотеки и университета, поступления литературы, книжные выставки, новые книги, изданные в Симферополе, международные конференции, новости автоматизации библиотеки. Например, новость от 27.09.03 «Профессиональный праздник - день библиотекаря» представлена текстом с гиперссылкой на статью В.И. Дрягиной и М.М. Камыковой «Из истории библиотеки Симферопольского государственного университета» из второго номера журнала «Культура народов Причерноморья» за 1997 год. Гиперссылки увеличивают информативность новостей. Также примечательна рубрика «История библиотеки в лицах и документах» тем, что представленные в ней материалы в дальнейшем можно использовать для биографических справок о сотрудниках библиотеки, чего не хватает в исторических очерках.

Следует признать отсутствие единой методики и структуры представления истории библиотеки на сайтах вузов Украины. Для ликвидации этого информационного

проблема необходимо выработать минимальную форму подачи информации о библиотеке (о прошлом, настоящем, будущем). Например, история библиотеки может содержать следующие сведения:

1. автор исторического очерка;
2. источники фактической информации;
3. дата создания библиотеки (как правило, совпадающая с датой организации вуза)
4. значимые события в профессиональной жизни библиотеки;
5. портреты лиц, упоминаемых в тексте, биографические справки;
6. достижения библиотеки в реализации проектов;
7. концепцию или перспективный план развития библиотеки.

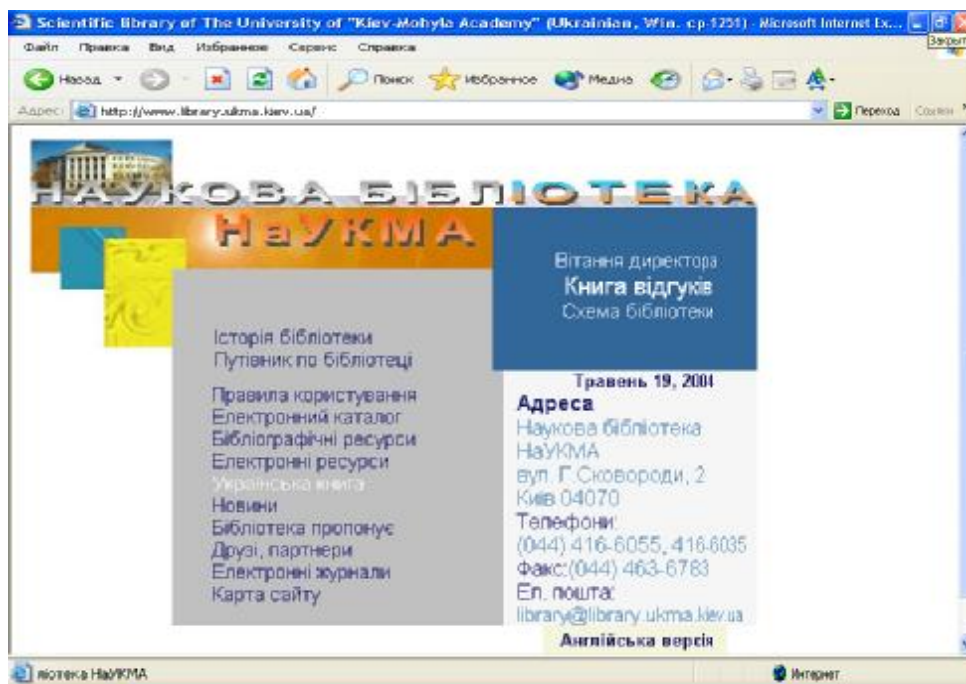
Таким образом, для обретения своего web-лица, библиотекам следует:

1. организовать научную работу по представлению истории библиотеки на своих сайтах или сайтах вузов Украины;
2. изучить вопрос о роли личности в библиотечном деле и представить соответствующие материалы;
3. пересмотреть отношение к истории библиотек как к истории фондов.

В приложении приведены выдержки из исторических очерков, взятых на сайтах вузов Украины.

Приложение

1. «БІБЛІОТЕКА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ "КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ": ІСТОРІЯ ТА ВІДРОДЖЕННЯ»

Історія бібліотеки Києво-Могилянської академії невід'ємно пов'язана з історією славетної Академії, яка поклала початок розвитку вищої освіти в Україні. Протягом майже 200 років свого існування у ХУП-ХІХ ст. Києво-Могилянська Академія була окрасою України, духовним і культурним центром всього слов'янського світу. Тут готувались викладачі, науковці, філософи, богослови, знавці мов, виростали поети, художники і музиканти, вигострювали розум майбутні державці - формувалась еліта, без якої неможливий історичний поступ нації і держави.

В світлій історії Києво-Могилянської Академії безумовною складовою поширення знань і науки була Бібліотека - одна з перших в Україні, одна з найбільших в Європі, непересічна за обсягом фондів та їх цінністю.

Досить важко визначити точну дату створення бібліотеки, але цілком зрозуміло, що початок свій вона бере ще з часів Київської братської школи (1615р.). Початок бібліотеці поклав Петро Могила. За кілька днів до смерті заповів Академії всю свою книжкову колекцію різними мовами, що збирав протягом життя, це 2130 вітчизняних і зарубіжних видань.

Такий великодушний жест Петра Могили з часом перетворився на добру традицію жертвування власних книгозбірень багатьма видатними діячами України, випускниками, професорами Академії та іншими доброзичливими особами.

На кінець ХУП ст. у Бібліотеці нараховувалось десь від 3000 до 3500 книжок, у тому числі видань з ХУІ ст. і першої половини ХУПст. - 1813, а з другої половини ХУП ст.- 857. Характер цих книжок засвідчує каталог, складений тоді професором Іринеем Фальковським: богословських - 525 томів, історичних - 253, філософських - 90, з риторики, поезики і граматики - 236, різних лексиконів - 69, з медицини, математики та астрономії - 76. Певне, тут переважали підручники та посібники різними мовами, перед усім латинською.(1) Комплектування здійснювалося за рахунок купівлі та передплати книг, періодики. Видання надходили до бібліотеки надходили з таких великих центрів книгодрукування Західної Європи, як Венеція, Рим, Флоренція, Париж, Берлін, Лейпціг, Базель, Амстердам, Краків, Варшава, Вільно та інші. У 1759 році митрополит Арсеній Могилянський виписав власним коштом для Академії французькі,німецькі та російські газети, зокрема "Трудолюбивую пчелу"(2).

У 1768р. при бурсі почала створюватися "особая библиотека"(3) для найбільш бідних студентів, які не мали можливості за власний рахунок купувати книги. Її ініціатором та засновником був вихованець Академії, відомий український вчений М.М.Бантис-Каменський. Бурсацька й академічна бібліотеки були об'єднані в 1780 році. Об'єднана бібліотека нараховувала в цей час близько 12 000 томів дорогоцінних вітчизняних і зарубіжних видань з богослов'я, історії, літератури, географії, філософії, риторики, піітики, граматики, медицини, математики, астрономії, публіцистичної літератури, словників тощо.

Бібліотека декілька раз постраждала від пожеж. Так, у 1780 році згоріло близько 9 000 томів, у 1811р.- 1 000 томів. На кінець XIX ст. бібліотека Києво-Могилянської академії, що перейшла до Духовної Академії, нараховувала 150 тисяч томів російською, французькою, німецькою, польською та іншими мовами видань, починаючи від елементарних підручників до творів стародавніх і сучасних класиків науки і культури.(4) Це, безперечно, була одна з найбільших книгозбірень не лише в Україні.

Закриття Духовної Академії на початку 1920 року, відомі соціально-політичні події призвели до майже повного знищення бібліотеки. За роки тоталітарного режиму більшість книжок було або втрачено назавжди, або передано до інших інституцій. Певна частина книжок (книги, рукописи, стародруки) зараз зберігається у Центральній науковій бібліотеці ім. Вернадського НАН України.

У лютому 1992 року Бібліотека, як і славетна Академія, відновила свою діяльність, не маючи жодної книжки. Сьогодні фонд наукової бібліотеки Національного Університету "Києво-Могилянська Академія" містить понад 200 тисяч томів, близько 400 назв періодичних видань. Це сучасна наукова та навчальна література з філософії, історії, релігієзнавства, культурології, економіки, природничих наук, мистецтва, художньої література та ін. Майже 40% фонду складає література іноземними мовами, передусім англійською. Фонд сучасної бібліотеки представлений цінними колекціями та виданнями багатьох країн світу, дарами фондів, інституцій, бібліотек, приватних осіб не лише з України, а й США, Канади, Франції, Австралії, Польщі та інших країн світу. Сучасний фонд має такі рідкісні та цінні видання як "Требник Петра Могили": Репринтне видання 1646р.-Канберра-Мюнхен-Париж, 1988; "Острозька Біблія": Репринтне видання 1581р.-Вінніпег, 1983; "Историко-культурный атлас по русской истории" / Сост. Н.Д.Полонской; Под ред. проф. М.В.Довнар-Запольского.-К., 1913; "Релігійні містечка".-Амстердам, 1698; Грушевський М. "Історія України-Руси": В 10т.-Нью-Йорк, 1954-1958; Данте Аліг'єрі "Божественна комедія" / Грав. Г.Доре.-1890; "Encyclopedia Americana": In 30 vol.- Danbury, 1990; "Encyclopedia Britannica": In 24 vol.-Chicago-London-Toronto, 1958; "The New Encyclopedia Britannica": In vol.-Chicago,1994, "Encyclopedia of Ukraine": In 5 vol./Ed. by V.Kubiyovyc.-Toronto-Buffalo-London, 1984 та багато інших. У фонді зберігається декілька цінних колекцій, люб'язно переданих у дарунок В.Старицьким (Мюнхен), Ю.Паславським(США), Я.Головачем (США), науковцями з України В.Рінберг та В.Заїка-Новацьким, ректором-засновником НаУКМА В.Брюховецьким, українським поетом Д.Павличком та інші. У формуванні фонду сучасної Бібліотеки значну допомогу надали Національна Парламентська Бібліотека України та Бібліотека Конгресу США, Канадський інститут українських студій та Йельський Університет, Фондація "Сейбр" та Товариство прихильників Руху в Канаді, Товариства Петра Могили та української мови імені Т.Шевченка в Америці та багато-багато інших інституцій та приватних осіб з багатьох країн світу.

За рік Бібліотека обслуговує більше 70 тис. відвідувань читачів, яким видається близько 120 тис. примірників через систему абонементів та читальних залів. Налагоджується система оперативного інформаційного забезпечення потреб академічного та науково-дослідницького процесу в Університеті. Підготовано до друку науково-допоміжний бібліографічний покажчик з історії Києво-Могилянської Академії, ряд методичних порад читачам. Готується проведення локального соціологічного дослідження "Аналіз інформаційних та читацьких запитів та ступінь їх задоволення". Суттєвою проблемою, мабуть, не лише для нашої Бібліотеки є комплектування фондів в сучасних умовах. Ми шукаємо вихід шляхом прямих зв'язків з видавництвами, налагодження активного книгообміну з вітчизняними та закордонними бібліотеками, пошуку спонсорів для комплектування окремих видань, проведення тематичних виставок видавництв з послідуочим придбанням за пільговими цінами тощо.

Про сьогоденні проблеми та перспективи розвитку бібліотеки Університету можна говорити багато. Але найбільш важливим питанням сьогодення для бібліотеки є впровадження сучасних автоматизованих інформаційних технологій: робота в новому середовищі реального доступу до світових та вітчизняних інформаційних ресурсів, зокрема через INTERNET (робочі станції вже встановлено в бібліотеці), а також впровадження автоматизованої бібліотечної системи. На жаль, ринок програмних бібліотечних продуктів в Україні представлений лише кількома загальновідомими системами (ALEPH, LIBER, CDS/ISIS/m, "Библиотека 4.0", "МАРК") та деякими власними розробками бібліотек. Ми хочемо також ознайомитись з найбільш поширеними у світі системами (TINLIB, VTLS, тощо) для того, щоб зробити остаточний вибір і придбати інтегровану систему, яка б найбільш задовольняла необхідні функціональні потреби.

Крім вищевикладеного, стисло основні завдання Бібліотеки можна викласти тезами:

- підвищення повноти, оперативності задоволення запитів читачів на основі як власних фондів та баз даних, так і інформаційних ресурсів інших бібліотек України та закордону; інформаційне забезпечення всіх напрямків науково-дослідницької та академічної діяльності Університету: - упорядкування комплектування фонду сучасною вітчизняною та іноземною літературою та періодикою у відповідності до напрямків професійного спрямування; - розширення номенклатури послуг користувачам до рівня відповідного сучасним закордонним університетським бібліотекам, включаючи доступ до електронних каталогів, оперативного забезпечення довідковою літературою, надання послуг на основі CD-ROM та засобів мультимедіа тощо; - інтеграція в мережу Університету; - впровадження системи штрихового кодування на процеси циркуляції літератури, інвентаризації фонду та повної автоматизації процесу реєстрації читачів, включаючи систему контролю "check-point".

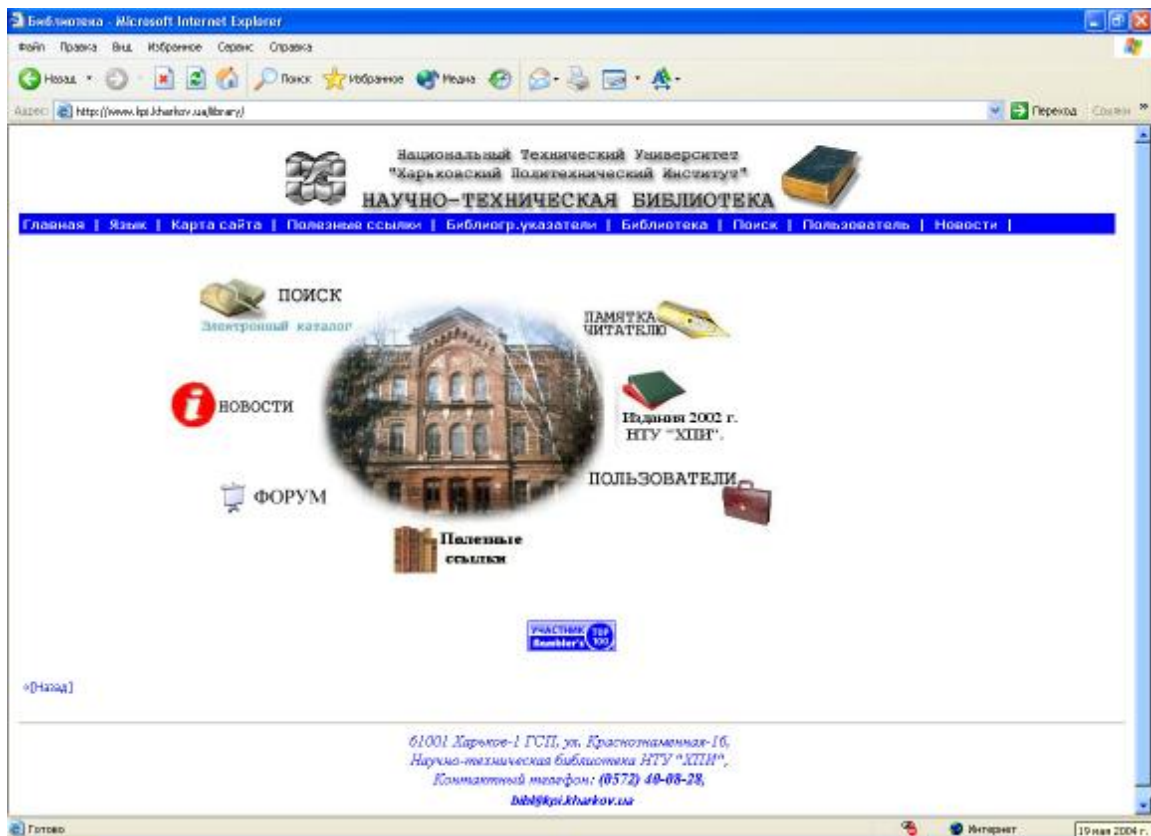
Ми хочемо, щоб із стін нашого Університету виходили високоосвічені люди, які будуть визначати політику, економіку, культуру нашої держави. То ж, безперечно, су-

часна бібліотека з відповідним фондом та технічним обладнанням сприятиме цьому. Ми прагнемо приблизити нашу Бібліотеку до поняття "віртуальна бібліотека" - бібліотека, яка не обмежена простором і часом та надає доступ в будь-який час до будь-яких інформаційних ресурсів, де б вони не знаходились.

Список джерел

- (1) Микитась В. Давньо-українські студенти і професори.-К., 1994.-С.222
- (2) Аскоченский В. Киев с древнейшим его училищем Академией. Ч.2.-К.,1856.-С.302
- (3) Там само.
- (4) Сотниченко П. А. Бібліотека Києво-Могилянської Академії. Філософські джерела//Від Вишенського до Сковороди.-К., 1972.-С.53

2. НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКАЯ БИБЛИОТЕКА НАЦИОНАЛЬНОГО ТЕХНИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА «ХАРЬКОВСКИЙ ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ»

НТБ НТУ <<ХПИ>> была основана в 1885 году. Первоначальным ядром ее стала личная библиотека академика Б.С.Якоби в количестве 2.211 томов, приобретенная Министерством финансов для Харьковского технологического института.

В первые годы существования фонд библиотеки пополнялся печатными изданиями профессоров, преподавателей института.

В библиотеке работали известные ученые: математик Стеклов В.А., химик Бекетов Н.Н., механик Ляпунов А.М., физик Пильчиков Н.Д. и др.

В настоящее время фонд библиотеки приближается к 2 млн. изданий: 709.289 экз. научной литературы; 912.811 экз. учебной литературы; 261.629/25.801 экз. зарубежной и валютной литературы.

В старейших фондах библиотеки имеется литература по точным, техническим наукам (на русском и иностранных языках), издания 17-18 вв. Имеются комплекты отечественных и иностранных журналов за несколько десятков и сотню лет. Среди них можно назвать: "Вестник инженеров" - с 1915 г., "Записки императорской Академии наук" - с 1862 г., журнал Русского физико-химического общества с 1869 г., Chemisches Zentralblatt с 1930 г., Proceedings of Royal Society с 1869 г. и др.

В настоящее время ведется работа с фондом редкой книги. Ценную часть этого фонда составляют научные труды ученых университета, работавших с момента его открытия. Библиотека располагает богатым фондом художественной литературы, литературы по искусству, этике, эстетике.

При комплектовании фонда библиотеки учитывается профиль вуза, тематика научно-исследовательских работ, а также интересы различных категорий читателей библиотеки: профессорско-преподавательского состава, научных сотрудников, аспирантов и студентов университета.

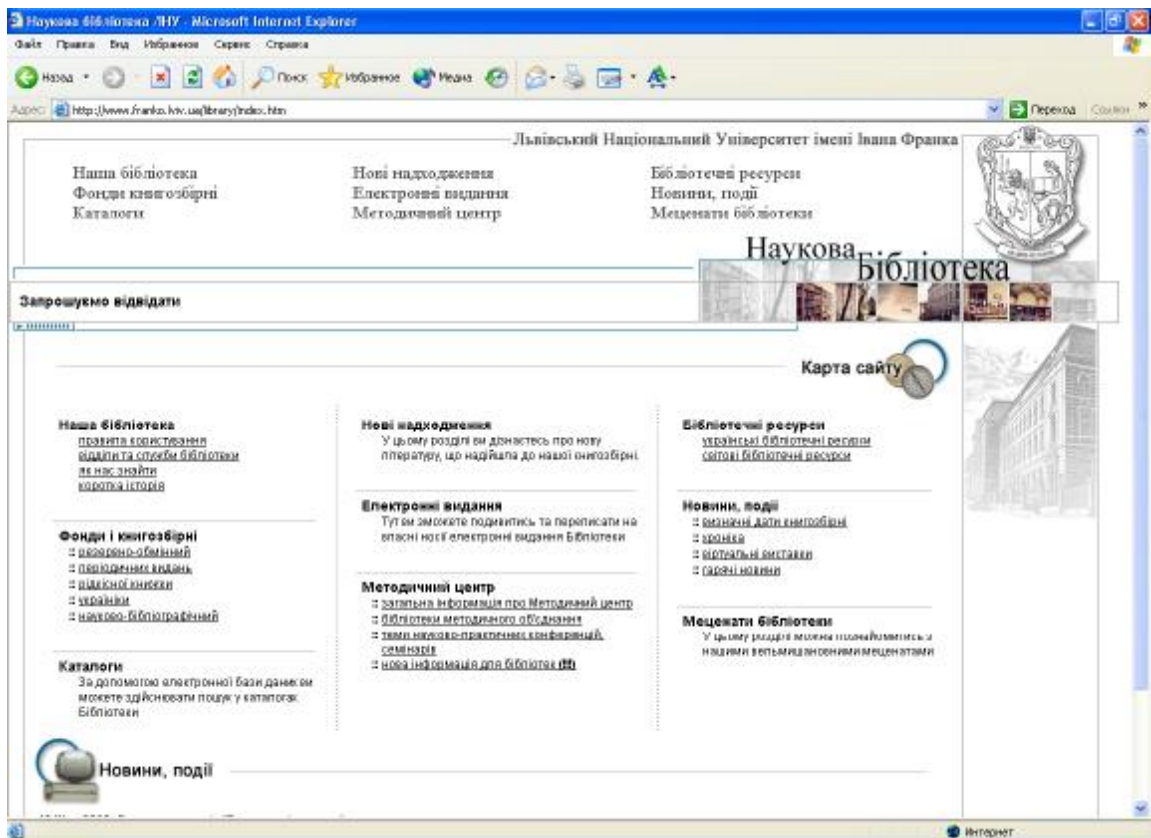
В библиотеке функционирует система дифференцированного обслуживания читателей: по факультетам, по видам произведений печати и содержанию фондов. Ежегодно 16,5 тыс. читателям выдается более 700 тыс. изданий, из них 50% учебной литературы.

В 1991 году начался 1-й этап внедрения компьютерной технологии в практику работы. В библиотеке оборудован компьютерный класс, создан отдел современных библиотечных технологий, внедряется система автоматизации библиотеки - САБ.

С 1992 года библиотека является членом АСИБТ (Ассоциация современных информационно-библиотечных технологий). С 1992 года в библиотеке создается электронный каталог, который постоянно пополняется за счет внесения новых поступлений книг, литературы по профилю вуза с 1985 г., актуальных статей по вопросам экономики, химии, физики, высшей школы, библиотечному делу, из отечественной и зарубежной периодики. В настоящее время ЭК библиотеки насчитывает около 40 тысяч библиографических записей.

Дальнейшему совершенствованию автоматизации библиотечных процессов способствует тесное сотрудничество библиотеки с НИЦ АСИБТ, внедрение в работу САБ - системы автоматизации библиотеки, что позволяет автоматизировать внутрибиблиотечные процессы, обслуживание читателей а также обеспечить доступ специалистам вуза и другим пользователям к электронному каталогу библиотеки.

3. НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА ЛЬВОВСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ ИВАНА ФРАНКО.

Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка - найстаріша серед бібліотек вищих закладів освіти на Україні. Її історія налічує 390 років

Бібліотека створена у 1608 році при Львівському єзуїтському колегіумі (Bibliotheca Collegii Societatis Iesu), якому за дипломом короля Яна Казимира від 20 січня 1661 року було надано "гідність академії та титул університету". Становлення бібліотеки розпочалося завдяки клопотанням архієпископа Яна Димитра Соліковського . Існувала вона коштом грошових переказів заможних львівських громадян Софії Сенявської (500

злотих у 1615 році), Анни Кроснерувни (1200 злотих у 1624 році), Себастьяна Павловського (4000 злотих у 1624 році) та дарів, серед яких найзначнішими були дари ксьондза Станіслава Гроховського (близько 1610 року) та єпископа Яна Анджея Прухницького (1625 року). У 1703 р. бібліотека отримала фундацію від Яна Яблоновського. У 1734 році вона нараховувала близько 12000 томів та вважалася однією з найкраще укомплектованих єзуїтських бібліотек. Пожежа 1734 року в Академії єзуїтів та її бібліотеці знищила майже весь фонд бібліотеки (разом з попередньо отриманими від Марії Дзедушицької із Замоїських 3000 книг). Проте бібліотека швидко відродилася завдяки власній друкарні, дарам, грошовим записам на її рахунок - запис від Станіслава Мілевського на суму 8000 злотих, 1260 злотих на закупівлю книг та було виділено ділянку на відбудову. На час скасування ордену єзуїтів бібліотека вже нараховувала близько 10000 томів. В період з 1773 по 1784 рік (у зв'язку з ліквідацією ордену єзуїтів) були закриті і Академія і, відповідно, її бібліотека.

21 жовтня 1784 року за дипломом імператора Йосифа II у Львові відкрито університет, якому були передані обладнання та бібліотека нечинної вже Львівської єзуїтської Академії (фонди бібліотеки перенесені до Тринітарського монастиря - тепер Преображенська церква на вулиці Краківській), бібліотека Гареллі з Віденської Терезіанської Академії (11000 томів добре підбраної наукової літератури з різних галузей знань), фонди 147-ми закритих австрійським урядом монастирів Галичини та Буковини. Цінним надбанням для бібліотеки стали книги та рукописи Тінецького монастиря - 4703 одиниці зберігання, передані у 1828 році. Крім того, бібліотека Львівського університету (*Bibliotheca Caesareo-Regiae Universitatis Leopoliensis*) поповнювалася приватними дарами: графа Йосифа Куропатницького (740 рукописів та стародрукованих видань після 1788 року), родини Третерів (996 томів з історії Польщі в 1824 році), Михайла Шумлянського (116 рідкісних географічних карт у 1832 році).

Починаючи з 1807 року, бібліотека отримує обов'язковий примірник друкованої продукції Галичини та Лодомирії. У 1822 році до бібліотеки приєднано велику нумізматичну колекцію.

З 1826 року для бібліотеки встановлена щорічна дотація - 1000 гульденів, до якої мали залучатися всі бібліотечні прибутки. Так, у 1848 році фонд бібліотеки становив 51082 книги, 2200 гравюр, 12000 монет, 4700 дипломів тощо.

Трагічною для долі бібліотеки була пожежа під час повстання 2 листопада 1848 року, яка сталася внаслідок обстрілу міста Львова. Від вогню вдалося врятувати тільки 13000 томів літератури, 9475 монет, 30 карт, 115 малюнків, 295 рукописів. Залишки бібліотеки були перенесені до будинку Ратуші, а в 1852 році - у приміщення колишнього єзуїтського монастиря по вулиці Святого Миколая, 4, де після пожежі розмістився університет.

Бібліотека інтенсивно поповнювала свої фонди, намагаючись, принаймні, кількісно компенсувати втрати. Зможні львівські громадяни дарували їй свої книжкові колекції: ксьондз Генріх Любомирський, граф Станіслав Дунін-Борковський, ксьондз Форманіош та інші. Але, звичайно, основу формування фондів бібліотеки університету склало регулярне щорічне урядове фінансування. З 1875 р. щорічна дотація становила 2000 злотих та додатково 500 злотих на придбання польськомовної літератури. Завдяки цьому фонд бібліотеки становив: 1848 р. - 13000 томів; 1854 р. - 35000 томів; 1870 р. - 56687 томів; 1893 р. - 124708 томів.

У 1892 році директор бібліотеки д-р Войцех Урбанський звернувся до уряду з вимогою побудувати для бібліотеки спеціальний будинок. Проект побудови був прийнятий восени 1899 року. Введений в експлуатацію у 1905 році новий шестиповерховий будинок бібліотеки відповідав на той час усім архітектурним вимогам бібліотечного будівництва: скляний дах над великим читальним залом, спеціальні металеві конструкції у книгосховищі, розрахованому на 500 тисяч томів, декілька читальних залів, добрі підсобні приміщення.

З цього часу бібліотека використовувала не менше п'яти джерел фінансування для поповнення фондів. Незмінним залишалося урядове фінансування. З 1896 року на закупівлю літератури відпускалося 20000 крон на рік у вигляді субсидій австрійського уряду і близько 3000 крон, які відраховувалися від плати за навчання, одержаної від студентів. Пізніше з 1906 року був введений додатковий "бібліотечний внесок" - 2 кро-ни на рік з кожного студента.

У 1910 році загальна кількість томів становила 217380 одиниць зберігання. У 1918-1939 роках бібліотека отримувала обов'язковий примірник видань так званих "східних воєводств" Польщі.

У 1923-24 навчальному році фонд бібліотеки становив 310000 одиниць зберігання, з них - 216 західно-європейських інкунабулів, 1146 рукописів латинською, німецькою, польською, східними мовами, 11178 монет, 507 медалей. З 1924 року бібліотека почала використовувати такий вид поповнення фонду, як обмін з видавництвами. Географія цього обміну охоплювала видавництва Відня, Будапешта, Бухареста, Хайдельберга, Праги, Мюнхена та інших міст.

Найвагомішими придбаннями бібліотеки у 20-40-х роках стали передана за заповітом приватна книгозбірня князів Чарторийських з містечка Онфлер (північ Франції) та придбана особиста бібліотека князя Йозефа Саби Козебродзького. Перед Другою світовою війною бібліотека налічувала вже близько 400000 одиниць зберігання.

Під час Другої світової війни бібліотеки вищих навчальних закладів міста Львова були об'єднані в єдину адміністративну систему "Державна бібліотека" (Staatsbibliothek). Кожна з бібліотек мала відповідну до підрозділу назву. Так, бібліотека університету називалася - Staatsbibliothek. Abteilung I. Адреса: Lemberg. Blumenstrasse, 5. У 1943 р. з бібліотеки було вивезено 40000 томів особливо цінної літератури - рукописи, майже всі інкунабули, стародруковані та цінні видання.

Соліковський Ян Димитр (1539 - 27.VI.1603) - архієпископ Львівський, відомий проповідник, вчений, дипломат, автор багатьох праць (найважливіша Commentarius rerum Polonicarum a morte Sigismundi Augusti, вид. 1647 р.). Навчався у Краківській академії та у Римі, де отримав титул капелана. Повернувся до Польщі, був королівським секретарем та капеланом Зигмунта Августа, потім - Стефана Баторія. Був каноніком Влоцлавським та Ленчицьким. З 1583 р. - архієпископ Львівський.

Прухницький Ян Анджей (біля 1554 - 13.V.1633) - архієпископ, збирач книг. З 1594 р. - канонік краківський, з цього ж року почав збирати книги. Протягом восьми років був послом короля Польщі Зигмунта III в Неаполі. У 1604 р. - абат монастиря бенедиктинів у Сетехові, бібліотеці якого подарував багато цінних видань. З 1607 р. став єпископом Каменецьким, а з 1614 р. - архієпископом Львівським. Зібрав дуже цінну бібліотеку, томи якої велів опрацювати у світлу шкіру з блинтовими тисненнями та своїми суперекслібрисами. Ще за життя багато своїх книг подарував різним монастирям, єзуїтському колегіуму у Кам'янець-Подільському, який він заснував, єзуїтському колегіуму у Львові, а у 1625 р. - Львівській кафедральній капітулі.

Гареллі Пій Миколай (1670 - 1740) - радник імператора Карла IV, лейбмедик та префект Імператорської придворної бібліотеки, бібліофіл. Його син - спадкоємець Гареллі Йоган Баптист Ганнібал (1720 - 1741). Їх зібрання, 11000 томів наукової літератури XV - XVIII ст., за заповітним було передано Імператорській бібліотеці, але за розпорядженням імператриці Марії Терезії (31.07.1748) передано до Терезіануму (Theresianische Ritterakademie, Theresianum. Wien). Серед розпоряджень імператора Йосифа II про відкриття у Львові університету (1784 р.) був акт про передачу бібліотеки Гареллі з Терезіануму до бібліотеки Львівського університету, що мала скласти основний фонд наукової світської літератури. В бібліотеці Львівського університету зібрання Гареллі було невільовано, а під час пожежі 1848 р. зазнало значних втрат. З 1996 р. у відділі рукописних, стародрукованих та рідкісних книг Наукової бібліотеки Львівського університету розпочато роботу з реконструкції зібрання Гареллі. На 1.01.1999 віднайдено 188 назв видань XV - поч. XVIII ст.

Любомирський Генріх - ксьондз, консервативний галицький політик, засновник бібліотеки й музею Любомирських, перший куратор Закладу Оссолінських. Передав у 1849 р. дублети Закладу у кількості 6047 томів.

Дунін-Борковський Станіслав Ян Кайтан (3.05.1782 - 29.12.1850) - граф, мінеролог, геолог, літератор, політичний діяч, бібліофіл. У 1850 р. передав до бібліотеки 5000 томів видань, головним чином з природничих наук.

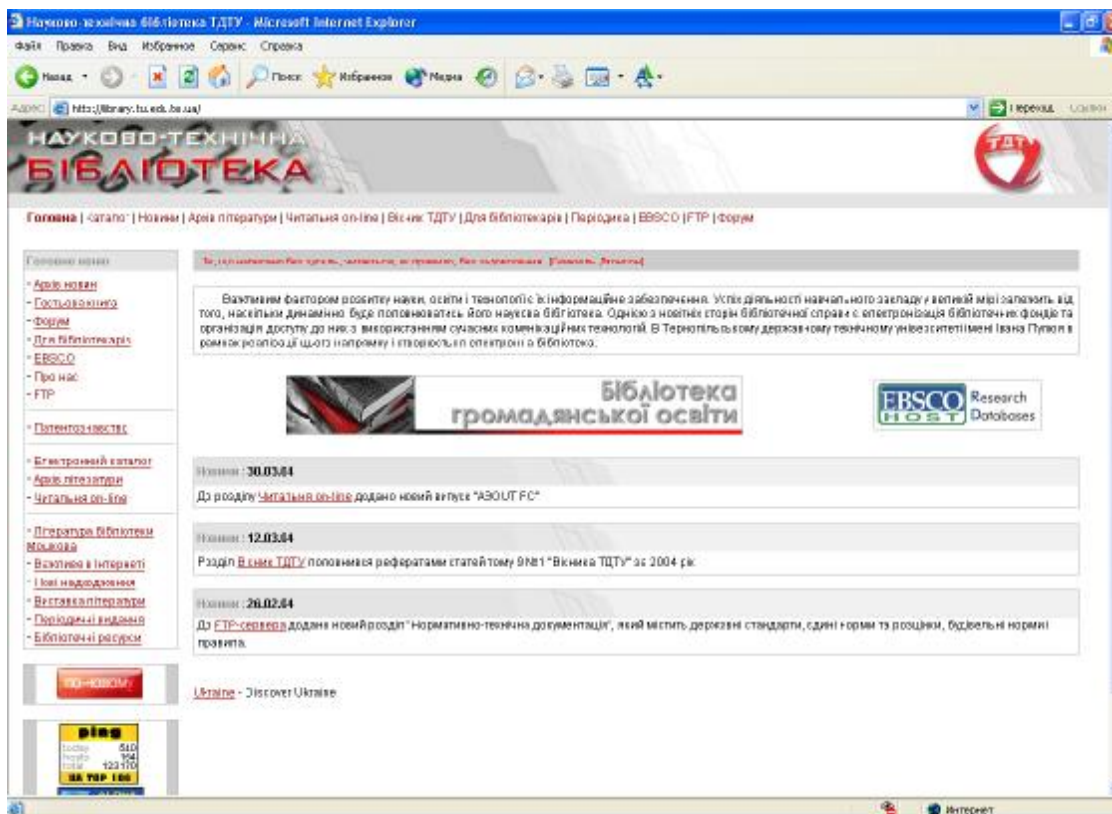
Форманіюш Михайло (1814 - 17.07.1884) - ксьондз. У липні 1884 р. передав до рук директора бібліотеки всю свою приватну колекцію (універсальну за змістом) у кількості 10209 томів разом з інвентарною книгою.

Ескіз Вільгельма Хааса, директора бібліотеки університету в Граці. Архітектурний проект, будівничі плани, керівництво будовою Гжегожа Пежанського. Будівництво бібліотеки тривало з травня 1901 р. до осені 1904 р., максимальна квота - 520000 крон. Будинок займає 1383,08 кв.м., по фронту 60 м. Бібліотеку урочисто відкрито 22 травня 1905 р. Склепіння читального залу прикрашені фресками відомого художника Юліуша Макаревича (1854-1936), які в алегоричній формі представляють чотири традиційні факультети університету: теологічний, юридичний, медичний, філософський.

Чарторийський Вітольд Казимір (10.03.1876 - 28.10.1911) - князь, мандрівник, лінгвіст, бібліофіл. На поч. ХХ ст. придбав замок "Cote de Grace" неподалік від м.Онфлер департаменту Кальвадос (Північна Франція), де розмістив свою бібліотеку. Над інвентаризацією і складанням каталогу цієї бібліотеки працював Віктор Арлінг - відомий архівіст і художник. Після смерті князя бібліотекою опікувався його старший брат, князь Адам Людвік Чарторийський. Виконуючи волю молодшого брата, Адам Людвік Чарторийський у 1922-23 рр. передав до бібліотеки Львівського університету "бібліотеку з Онфлер" - 25130 назв 147 мовами та діалектами, різноманітну за тематикою - літературу з історії, географії, теології, мистецтва, художню літературу, з масонства та окультних наук тощо. Книги оправлені в естетичні палітурки, мають суперекслібриси або клеєні екслібриси.

Козебродзький Юзеф Саба Марцін (1870 - 31.07.1935) - князь, бібліофіл, почесний член товариств любителів книги у Львові та Кракові. Збирав бібліотеку у родовому маєтку в Дзвіничках, Львові, Кракові. Після його смерті вдова Барбара подарувала 1850 книг з історії війська Варшавському музею Війська Польського. У 1938 р. бібліотека Львівського університету купила у неї 6700 назв, серед яких були рукописи (найстаріший - ХІІ ст.), інкунабули, стародруки, 1300 полоників - видань знаних польських друкарень ХVІ - ХVІІ ст., 4200 томів художньої літератури, бібліографічних видань, літератури з історії, окультизму

4. НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКАЯ БИБЛИОТЕКА ТГТУ ИМ. И. ПУЛЮЯ

Історія розвитку і становлення науково-технічної бібліотеки ТДТУ ім.І.Пулюя

В 1961 році на базі фондів бібліотеки Львівського Політехнічного інституту та наших власних придбань було створено факультетську бібліотеку. Фонд налічував 7 тис. томів, а вже в 1964 - 14310 примірників книг, переважно навчального характеру. І цей книжковий фонд систематично поповнюється. На той час бібліотека отримувала 50 назв газет і журналів.

В результаті створення на базі ЗТФ Тернопільського філіалу Львівського політехнічного інституту факультетська бібліотека стала іменуватися учбовою бібліотекою ТФ ЛПІ. Її фонди постійно поповнювалися відповідно до розширення спеціалізації філіалу. Поповнення фонду здійснювалося не тільки учбовою, але і науковою та науково-популярною літературою. У 1991 році було прийнято рішення про перейменування ТФ ЛПІ в Тернопільський приладобудівний інститут, бібліотека отримала статус науково-технічної бібліотеки Тернопільського приладобудівного інституту.

На підставі перейменування в 1997 році ТПІ в Тернопільський державний технічний університет ім. І. Пулюя наша бібліотека стала науково-технічною бібліотекою ТДТУ ім. Пулюя. Під цією назвою вона існує на теперішній час. Фонди бібліотеки налічують 142 739 примірників, серед яких :

- учбової - 108 324;
- методичної - 15 828;
- наукової - 10 542;
- художньої - 8 045.

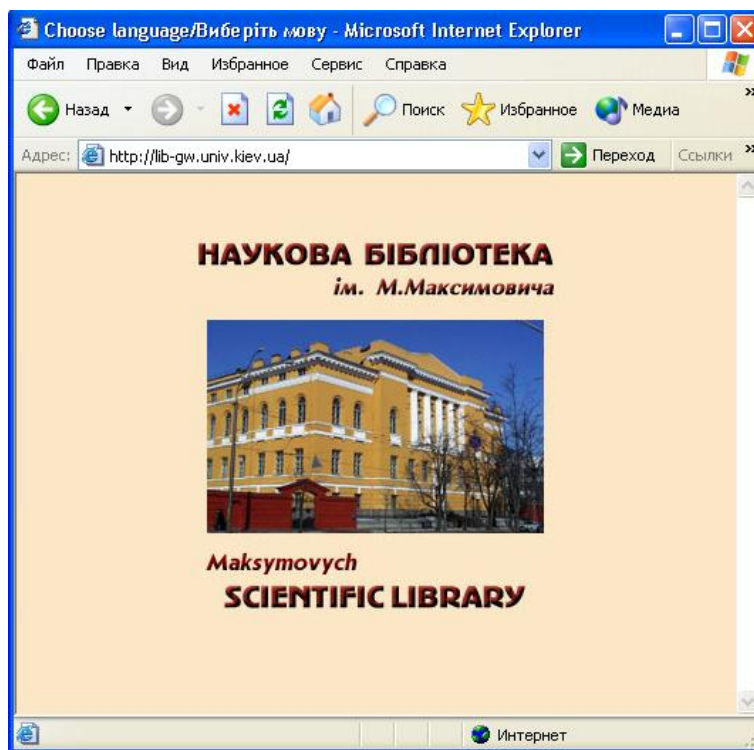
Робота нашої бібліотеки тісно пов'язана з кафедрами. Забезпечення студентів учбовою літературою та методичними посібниками здійснюється згідно програм курсів, заявок викладачів, прайс-листів. Особливе значення приділяється забезпеченню студентів навчальною літературою на українській мові, але можливості обмежені, оскільки технічна література на українській мові видається в малій кількості. Останнім часом фонди поповнені новою літературою з економічних та комп'ютерних наук, а також підручниками українською мовою з гуманітарних дисциплін - історії України, релігії, філософії, історії культури.

Каталоги бібліотеки - алфавітно-читацький, алфавітно-службовий, систематичний, алфавітно-предметний електронний. Різноманітність каталогів сприяє швидкому і повному добору літератури за відповідними темами.

Однією з нових сторін роботи є створення електронної бібліотеки. Весь фонд НТБ ТДТУ внесений до електронного каталогу, який забезпечує пошук літератури по назві книги, прізвищу автора, видавництву, анотації, авторському коду та УДК. Завдяки електронному каталогу з'явилася можливість з локальної мережі університету та через Інтернет швидко знаходити потрібну літературу, переглядати необхідні розділи, готувати тематичні огляди.

У бібліотеці встановлений сервер типу Pentium II-266, на базі якого організовано домен LIBRARY. Для пошуку працюють 10 комп'ютерів, які за день в середньому обслуговують біля 150 користувачів. В бібліотеці ведуться: систематична картотека журнальних статей, ТДТУ на сторінках газет, картотека законів та постанов уряду, картотека забезпечення учбовою літературою.

5 БІБЛІОТЕКА КИЄВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО.

ІСТОРІЯ

Бібліотека була організована разом з університетом у 1834 році. Основою її фондів стала "Кременецька колекція" у 34378 томах. У 1983 році було створено студентський відділ з 10-тисячним книжковим фондом.

Читальні зали, або лекторії, як вони тоді називалися, працювали лише 6 годин на день, абонементи - три рази на тиждень по три години.

У 1940 році університетська бібліотека оформилася в самостійну адміністративну одиницю і здобула титул Наукової. Фонд налічував понад 1 млн. примірників.

Під час Великої Вітчизняної війни бібліотека, як і університет, продовжувала працювати. У цей час директором був Василь Кирилович Магеровський, освічений фахівець, людина високої культури. Всього в бібліотеці працювало шість чоловік. Їх основною метою було зберігання книжкових фондів. Проте, частина книжок була вивезена до Німеччини, а частина фонду загинула.

Бібліотека відновила свою роботу в січні 1944 року. Найбільш швидке відродження починається через рік, коли на комплектування її фондів було виділено 415 тис. крб. і фонд зріс до 207 422 прим.

З 1994 року Науковій бібліотеці присвоєно ім'я першого ректора університету Михайла Максимовича.

Наукова бібліотека університету сьогодні - це велика бібліотека з розгалуженою мережею читальних залів і абонементів. Крім основних абонементів, де викладачі та студенти одержують навчальну літературу, працює: абонемент художньої літератури, міжбібліотечний абонемент, а також спеціалізовані читальні зали: інформаційно-бібліографічний, періодики, української мови та літератури, юридичної та історичної літератури. Щотижня влаштовуються перегляди нових надходжень до бібліотеки. Фонд налічує більше 3,5 млн. прим. книг, періодичних видань та інших видів друкованої продукції і щорічно поповнюється новими надходженнями.

Бібліотека забезпечує інформаційні потреби вчених і спеціалістів університету. Співробітниками бібліотеки розробляються наукові теми з інформатики, бібліографії та бібліотекознавства. Проводиться робота по розкриттю фондів і пропаганді книги різноманітними методами і засобами бібліотечної роботи. Протягом багатьох років бібліотека займається розповсюдженням бібліотечно-бібліографічних та інформаційних знань серед студентів університету.

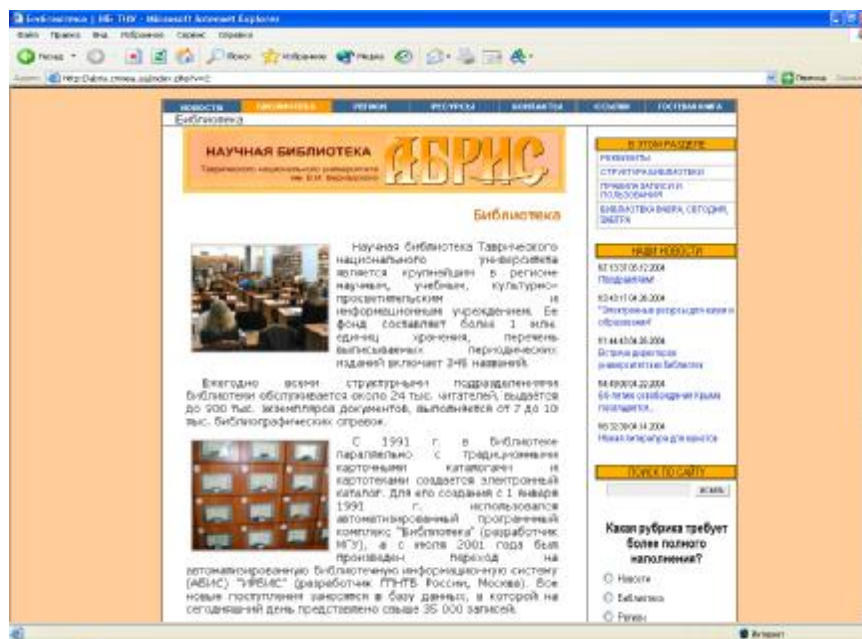
Гордістю є кімната рідкісної книги, яка була створена в 1983 році і де зібрано багато унікальних видань.

Ще з дореволюційних часів вчені Київського університету були відомі як творці оригінальних наукових шкіл і напрямів. Рік у рік кількість їх наукових видань - монографій, підручників, посібників - зростає. Всі вони в бібліотеці виділені в окрему колекцію наукових праць університетських авторів, яка налічує близько 8000 назв. Значну частину становлять книги з автографами вчених - вихованців університету. Є автографи інших вчених і письменників.

У бібліотеці проводиться робота по автоматизації бібліотечно-інформаційних процесів. Бібліотеку підключено до мережі INTERNET. На комп'ютерній базі виконуються: комплектування фонду та обробка нових надходжень, передплата періодичних видань, готуються інформаційні матеріали "Вища школа", довідково-бібліографічні випуски з екології, матеріали до семінарів, проводиться міжнародне листування, введено каталог "Періодичні видання", створюється база даних "Колекція праць співробітників університету", набрано і видано "Показчик праць Михайла Максимовича", довідник "Бібліотеки вузів України" та ін.

Наукова бібліотека університету є базою Науково-методичної бібліотечної комісії Міністерства освіти України (НМБК) і методичним центром для вузівських бібліотек України.

6. НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА ТАВРИЧЕСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ В.И. ВЕРНАДСКОГО

Вчера

История библиотеки ведёт своё начало с 1918 года - со времени основания Таврического университета. Первый ректор университета профессор Р. И. Гельвиг передал вузу свои книги (1500 томов), которые положили начало университетскому книжному собранию.

В это же время начинали организовываться библиотеки при факультетах и кабинетах. Благодаря энергии профессора, будущего академика Н.М. Крылова в 1919 году был создан математический кабинет с хорошей библиотекой, насчитывающей 3,5 тыс. названий. Основу составили книги самого Н. М. Крылова (1800 книг) и профессора А. М. Тихомандрицкого (700 книг). Библиотека геологического кабинета располагала книжным собранием из 2,5 тыс. названий. В основном за счёт дарственных книг из собраний профессоров пополнялись библиотеки кабинетов ботаники, истории, языкознания, литературы. Возглавил библиотеку приват-доцент Н. Л. Эрнст.

Фонды университетской библиотеки продолжали пополняться: значительное количество книг поступило из Первой мужской гимназии, приносились в дар частные коллекции. Например, в университете оказалась часть книжного собрания Василия Степановича Попова (видного сановника, сподвижника "светлейшего" князя Потёмкина), относящееся к концу XVIII- началу XIX веков. Много ценнейших книг в библиотеку университета поступило из библиотеки Карадагской биостанции, основателем и создателем которой был Т. И. Вяземский. Около 4 тыс. томов поступило в библиотеку в

1925 году после смерти известного гистолога А. Е. Голубева и его жены Н. П. Суловой, первой русской женщины-врача, добившейся звания доктора медицины.

Таким образом, уже к началу 1928 года фундаментальная библиотека Крымского педагогического института (в который был преобразован университет в 1925 году) обладала солидным 100-тысячным собранием книг по всем отраслям знаний. Уже тогда она занимала едва ли не первое место в Крыму. Правда, в начале 30-х годов составлявшая почти половину фонда библиотеки медицинская литература была передана мединституту, открывшемуся в Симферополе.

До Великой Отечественной войны библиотека размещалась в главном корпусе института по ул. Ленина, 17. Помещение не было приспособлено для библиотеки. Або-немент находился в маленькой проходной комнате, читальный зал был также небольшим (примерно на 60 человек) и неудобным. Однако благодаря энтузиазму, трудолюбию и культуре работников небольшого коллектива (в 1948 году штат библиотеки состоял из 8 человек) обслуживание читателей было организовано на высоком уровне. Библиотека регулярно обменивалась книгами более чем с 80 научными учреждениями страны, непрерывно пополняя и обновляя свои фонды.

Накануне Великой Отечественной войны библиотека насчитывала 200 тысяч томов (50 тысяч названий). Но оккупация Крыма немцами нанесла невосполнимый урон книжному богатству вуза. Так, интереснейшая библиотека исторического факультета была полностью уничтожена немцами. Часть книг была сожжена, большое количество научной литературы вывезли в Германию. Но определённую часть, преимущественно учебники, удалось эвакуировать в г. Махачкалу, затем, в связи с приближением линии фронта, в районный центр Дагестана – Касумкент. В конце августа 1944 года имущество пединститута (включая библиотеку), сохранённое благодаря заботе сотрудников и студентов, было возвращено в Симферополь.

В послевоенный период началось планомерное восстановление библиотеки. Часть книг сохранилась во время оккупации. Со склада, находящегося на окраине Симферополя, было перенесено более 120 тыс. томов. Чтобы помочь студентам заниматься в условиях нехватки литературы, работникам библиотеки приходилось работать до 13 часов в день.

В 1950 году было восстановлено двухэтажное здание по ул. Ленина, 11-13. Второй этаж заняла администрация института, а первый был предоставлен библиотеке. Сотрудники долго обустраивались на новом месте, но всё же стремились не нарушать учебного процесса. Каждый библиотекарь был прикреплен к определённому отделу и выдавал читателям книги этого отдела. Штат библиотеки увеличился до 12 человек.

Условия работы в новом здании были несколько лучше, но в нём могло разместиться лишь 125 тыс. экземпляров книг, а их было уже значительно больше. Самая большая ценность - фонд редких книг - находился в учебном корпусе (ул. Ленина, 9) на чердаке.

В 1957 году в библиотеке имелось около 186 тыс. экземпляров книг. К сожалению, не обошлось без потерь. Из-за недостатка помещений и специалистов по редкой книге множество ценных изданий были переданы крупнейшим библиотекам СССР: ГБЛ, ГПБ им. М. Е. Салтыкова-Щедрина, Республиканской библиотеке им. КПСС в Киеве. В их фонды влились издания отечественные и иностранные, старопечатные и рукописные книги с автографами и экслибрисами. Точное количество переданных книг сейчас трудно установить, можно лишь предполагать, что библиотека лишилась нескольких тысяч ценных изданий.

В 1965 году библиотека переехала в новое здание по ул. Ялтинской (это был 5-й переезд), где и находится до сих пор. Новые условия позволили создать сеть специализированных читальных залов с открытым доступом к фондам (читальный зал гуманитарных наук, читальный зал общественных наук и с 1976 года - читальный зал математических наук), учебные и научные абонементы. Правда, книгохранилище, рассчитанное только на 120 тыс. книг, оказалось недостаточным, и проблема размещения фондов библиотеки ещё не решена окончательно.

В 1972 году на базе Крымского госпединститута был создан Симферопольский государственный университет, и библиотека из фундаментальной была преобразована в научную.

Помимо текущего комплектования библиотечные фонды продолжали пополняться за счёт подаренных книжных собраний. В 70-е годы около 2500 названий книг завещал библиотеке известный специалист по восточной и славянской филологии профессор В. И. Филоненко, работавший в университете в 1920-1935 гг. Основную часть его коллекции составляли исследования по востоковедению, русскому и славянским языкам, фольклору и этнографии. Библиотека Филоненко стала первой, которая хранится как единое собрание. Второй такой коллекцией стали книги, подаренные профессором А. И. Германовичем. Также хранится завещанная университету библиотека крупного ученого-археолога из Ленинграда К. М. Колобовой. Богатое наследие, доставшееся библиотеке, позволило наиболее ценные издания постепенно выделить в отдел редкой книги.

За всё время своего существования библиотека могла гордиться не только ценными книгами, но и замечательными библиотекарями. В основном это были люди с высшим образованием, многие проработали в библиотеке не один десяток лет. Образцом высокого профессионализма и преданности делу стали библиотекари А.И. Фонберг, Е.А. Чапега, работавшие в библиотеке со дня её основания, а также И.Н. Лебедева, Т. О. Чабан, З. Я. Житомирская и другие.

В университете помнят первых директоров библиотеки - Н. А. Эрнста, В. Т. Маркова, которые были высокообразованными, интеллигентными людьми и много сделали для создания этого уникального книжного собрания. Их традиции продолжили директора библиотеки А. Е. Гольц, В. И. Спирина.

Источники

1. <http://www.library.ukma.kiev.ua>
2. <http://www.kpi.kharkov.ua/library>
3. <http://www.franko.lviv.ua/library/index.htm>
4. <http://library.tu.edu.te.ua/>
5. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
6. <http://abris.crimea.ua>

УДК 023

ПРИНЯТИЕ РЕШЕНИЙ В ОРГАНИЗАЦИИ ПРОЦЕССОВ РАБОТЫ БИБЛИОТЕКИ

Радченко Н.Н.

Научная библиотека Таврического национального университета им В.И. Вернадского, Симферополь, Украина

В статье рассматривается вопрос управления библиотечными процессами в целом и принятие решений для организации рабочих процессов в структурных подразделениях библиотеки.

Ключевые слова: управленческие решения, мотивация в управлении персоналом, организационные изменения, реорганизация процессов труда.

The article takes into consideration the questions of governing library processes on the whole and making up decisions in the structural divisions of a library.

Keywords: governing decisions, motivation in governing personnel, organizational changes, reorganization of labour processes.

На каждом этапе развития нашего государства перед библиотеками стояли новые задачи, решение которых отвечало потребностям широких масс. В современном обществе происходят грандиозные изменения. Осуществляется перестройка всех сфер гражданской, экономической и социальной жизни, демократизируются и гуманизируются социальные отношения. Чтобы выжить в новых социально-экономических условиях, библиотекам нужно кардинально пересмотреть свою деятельность, найти возможность для удовлетворения принципиально новых интересов и запросов читателей.

Тем не менее, реорганизация библиотеки не может проводиться внезапно, без глубокой и всесторонней предварительной работы специалистов на основе заранее разрабатываемых программ и комплекса обоснованных мер [1]. Целью данной статьи является изучение вопросов управления библиотекой. С учетом изменений, происходящих в нашем мире, необходимо осуществлять трансформацию производственных объектов (в данном случае отделов библиотеки); из этого следует, что главной задачей